

- Foto: Marco Baars

Vermogensfonds: red de kuddes, de herders en het heidelandschap

Dinamo Fonds: luidt noodklok voor schaapskuddes

Door: Redactie WvF

31-05-2025

Vermogensfondsen Bericht

Het Dinamo Fonds investeerde in de afgelopen vier jaar een half miljoen euro in 'welzijnskosten' van schaapskuddes. Het fonds maakt zich grote zorgen over de stijgende kosten voor de 88 schaapskuddes en tweehonderd beroepsherders in Nederland. Vandaar een oproep en een petitie om aandacht te vragen voor deze preciaire situatie.

Het Dinamo Fonds slaat alarm: zonder directe actie verdwijnen de herders, hun kuddes én ons unieke heidelandschap dat zij eeuwenlang in stand hebben gehouden. Nederland telt nog maar 88 kuddes en zo'n 200 beroepsherders. Zij verrichten cruciaal landschap- en natuurbeheer – met schapen in plaats van machines – maar staan nu met de rug tegen de muur. In het afgelopen halfjaar zijn al twee kuddes gestopt. De rest volgt als er niet snel iets verandert.

De problemen zijn schrijnend. Sinds 2023 is de graasdierpremie afgeschaft en alternatieve subsidies blijven uit. Medische kosten – inclusief verplichte vaccinatie tegen Q-koorts- en die tegen blauwtong rijzen de pan uit: tot wel € 18.000 per kudde per jaar, volledig voor eigen rekening. Extra kosten voor voer, verzorging en bescherming tegen de wolf komen daar nog bovenop.

Mauve en Van Gogh

'Door het ontbreken van compensatie voor de hoge inentingskosten en het uitsluiten van heidebegrazing in beleid, worden herders en kuddes onevenredig hard getroffen en hun belang genegeerd', zegt Henk Atze Dijkstra, directeur van het Dinamo Fonds. 'Als we niets doen, blijven straks alleen schilderijen van Mauve of Van Gogh ons aan het heidelandschap herinneren.'

Terwijl omringende landen zoals Duitsland en België hun herders wél ondersteunen, worden Nederlandse herders aan hun lot overgelaten. Zelfs de Subsidieregeling Natuur en Landschap sluit het heidelandschap buiten. Het gevolg: herders werken onderbetaald, met hoge werkdruk en stress, en zonder toekomstperspectief voor een ambacht – dat nota bene erkend is als immaterieel erfgoed.

Stikstof en biodiversiteit

Dat dit gebeurt terwijl heideschaapskuddes juist dé sleutel vormen in de strijd tegen stikstof is des te schrijnender. Door overmatige stikstofuitstoot verruigen onze heidegebieden snel: grassen en struiken overwoekeren de heide, met als gevolg dat het unieke landschap en de bijbehorende flora en fauna verdwijnen, met rampzalige gevolgen voor kwetsbare soorten zoals de nachtzwaluw, zandhagedis en heikikker. In twee eeuwen tijd is het heideoppervlak al met 93% afgenomen – van 600.000 naar 40.000 hectare. Zonder kuddes is verdere afbraak onafwendbaar. Heideschappen zorgen voor ecologisch beheer, zonder machines of kunstgrepen. Ze houden de heide open, herstellen biodiversiteit én pakken de stikstofaantasting bij de wortel aan.

Het Dinamo Fonds investeerde de afgelopen vier jaar ruim €500.000 in het behoud van 30 van de 88 kuddes. Maar dat is niet genoeg. Zonder extra hulp verdwijnen de kuddes en daarmee het heidelandschap voor de volgende generaties.

<https://dynamofonds.nl/>

Graag actie:

1. Rijksoverheid:

- 2. ▪ Vergoed vaccinatiekosten, net als in andere EU-landen
- 3. ▪ Neem heidegebieden op in de Subsidieregeling Natuur en Landschap
- 4. ▪ Ontwikkel structurele steun voor herders en hun kuddes

5. Provincies:

- 6. ▪ Stel structurele subsidies beschikbaar voor heidebeheer met kuddes
- 7. ▪ Stop het uitsluiten van heidegebieden uit natuursubsidies

8. Gemeenten:

- 9. ▪ Draag bij aan de vaccinatiekosten voor kuddes die begrazing uitvoeren in uw gemeente

10. Terreinbeheerders:

- 11. ▪ Erken herders als onmisbare partners in natuurbeheer
- 12. ▪ Investeer in kuddes als natuurlijke oplossing voor stikstofaanpak

13. Publiek:

- 14. ▪ Steun de herders: teken de petitie